

NOVI IZAZOV

**Globalni ciljevi
održivog razvoja
do 2030.**

Impresum

Izdavači

ODRAZ - Održivi razvoj zajednice
Udruga gradova u RH (Nacionalna URBACT točka)

Priredila

Lidija Pavić-Rogošić, ODRAZ

Suradnik

Marko Ercegović, Udruga gradova u RH

Grafičko oblikovanje

Ksenija Vorberger

Dotisak

Printera
Prosinac, 2021.
VIII. dopunjeno izdanje

Naklada

300 primjeraka

ISBN

978-953-7765-18-7 (tiskana verzija)
978-953-7765-19-4 (elektronička verzija)

Financiranje

Ova publikacija financirana je sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRD). Stajališta izražena u brošuri ne odražavaju nužno stajališta Europske komisije, EFRD-a ili programa URBACT III.

Brošura je u elektroničkom izdanju dostupna na www.odraz.hr i www.udrugagradova.hr

Sadržaj

Uvod	1
O održivom razvoju	2
Do održive budućnosti postizanjem Globalnih ciljeva održivog razvoja	2
Kako postići ciljeve?	4
EU podržava Globalne ciljeve održivog razvoja	4
Hrvatska i Globalni ciljevi održivog razvoja	6
Lokalizacija ciljeva održivog razvoja u gradovima Europske unije	7
Globalni ciljevi održivog razvoja	9
Praćenje ciljeva na globalnoj razini	27
Kako će biti financirano postizanje ciljeva održivog razvoja?	27
Literatura	28

Uvod

Ideja o održivom razvoju - razvoju koji osigurava blagostanje, omogućuje gospodarski razvoj uvažavajući potrebe svih ljudi te čuva okoliš - istaknuta je još 1987. godine u UN-ovom izvještaju **Naša zajednička budućnost**. Od tada je organiziran niz globalnih događanja, počevši od najpoznatijeg sastanka na vrhu vodećih ljudi zemalja članica UN-a u Rio de Janeiru 1992. Postavlja se pitanje je li moguć razvoj u skladnom odnosu gospodarstva, društva i prirode ili je to utopija i jesmo li se u 30 godina približili ili udaljili od njegovog ostvarivanja?

Svjedoci smo da se stanje na planetu kontinuirano pogoršava - sve veće su nejednakosti u svijetu i sve brojniji okolišni problemi poput klimatskih promjena. Procjenjuje se da na globalnoj razini 20% najbogatijih koristi 85% resursa, a proizvodi 90% otpada i emisija. To nam pokazuje da nismo ni blizu ravnoteži između navedenih načela održivog razvoja. Dakle, promjena prema održivosti više nije samo poželjna već i nužna.

Stoga su države članice Ujedinjenih naroda u rujnu 2015. usvojile program **Promijeniti svijet: program održivog razvoja do 2030.** (Agenda 2030) sa željom okončavanja siromaštva, zaštite planeta, osiguranja zaštite ljudskih prava i zajamčenog napretka za sve. Obavezale su se do 2030. postići **17 ciljeva održivog razvoja** koji daju odgovor na prepoznate globalne izazove u različitim područjima. Polazna postavka je da su ti ciljevi međusobno povezani i međuovisni te da je za njihovo postizanje nužna uključenost svih dionika. U njihovoj provedbi treba uzeti u obzir specifične prilike, uvjete i mogućnosti u različitim dijelovima planeta. Treba prepoznati prioritetna područja djelovanja u svakoj državi, sagledati moguće načine doprinosa održivom razvoju i uloge pojedinih dioničkih skupina, načine provedbe savjetodavnih procesa i uključivanja ranjivih skupina, kako nitko ne bi bio zapostavljen. Potrebna je međusektorska koordinacija na svim razinama kod oblikovanja i provedbe strategija odnosno praćenja ostvarivanja ciljeva.

ODRAZ je odmah nakon usvajanja ciljeva održivog razvoja priredio ovaj kratki prikaz, kako bismo građane i zainteresirane dionike u Hrvatskoj informirali o dogovorenom programu za razvoj na svjetskoj razini do 2030. Ovo dopunjeno izdanje tiskali smo u suradnji s Udrugom gradova, s posebnim naglaskom na lokalizaciju ciljeva.

O održivom razvoju

Koncept održivog razvoja podrazumijeva proces postizanja ravnoteže između gospodarskih, socijalnih i okolišnih zahtjeva, kako bi se osiguralo “zadovoljavanje potreba sadašnje generacije, bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da zadovolje svoje potrebe”.

Od 1987. godine, kada je na ovaj način definiran u Izvještaju Svjetske komisije za okoliš i razvoj pod predsjedanjem Gro Harlem Brundtland pa do današnjeg dana, održivi razvoj je postao jedan od ključnih elemenata u formuliranju i provođenju razvojnih politika u svijetu.

Tri sastavnice
održivog razvoja

Operacionalizacija koncepta i njegova primjena u praksi rezultat su kako teorijskih tako i političkih težnji usmjerenih prema osiguravanju dugoročnog razvoja ljudskog društva bez narušavanja ravnoteže u okolišu. U tom procesu, ključni događaji i pokretačka snaga bili su svjetski skupovi na vrhu u Rijju i Johannesburgu te usvajanje Milenijske deklaracije UN-a u rujnu 2000. Od razine UN-a (i Komisije UN-a za održivi razvoj) te brojnih multilateralnih i međunarodnih institucija i organizacija, preko vlada pojedinih zemalja i EU-a, do civilnog sektora i lokalne samouprave, na provedbi koncepta održivog razvoja rade milijuni ljudi širom svijeta.

Na sastanku Ujedinjenih naroda krajem rujna 2015. svjetski su se čelnici dogovorili o novom 15-godišnjem globalnom Programu za održivi razvoj kojem je ciljna godina 2030. i koji sadrži 17 ciljeva održivog razvoja.

Do održive budućnosti postizanjem Globalnih ciljeva održivog razvoja

Akcijski plan UN-a sa 17 ciljeva je prvi **globalni sporazum** za održivi razvoj i očuvanje našeg planeta. Usvojeno je 17 pojedinačnih ciljeva, ali oni su **međusobno povezani**. Primjerice, ne možemo se boriti protiv siromaštva ako se ujedno ne borimo i protiv klimatskih promjena koje utječu na globalnu opskrbu hranom.

Izvor: Stockholm Resilience Centre 2016.

Globalni ciljevi se sastoje od četiri cilja s područja okoliša, osam društvenih ciljeva i četiri cilja s područja gospodarstva.

- ✓ Ako želimo očuvati **prirodni okoliš planeta**, moramo osigurati pristup čistoj vodi i sanitarnim uvjetima, suzbiti posljedice klimatskih promjena, zaštititi morske resurse i spriječiti daljnji gubitak biološke raznolikosti.
- ✓ Za **društveni razvoj**, moramo suzbiti siromaštvo i glad, postići blagostanje, osigurati kvalitetno obrazovanje, rodnu ravnopravnost i pristup održivoj energiji; učiniti gradove i naše zajednice održivima, osigurati socijalnu pravdu te izgraditi odgovorne institucije.
- ✓ Ako želimo postići **gospodarski razvoj** koji ne šteti okolišu i vodi brigu o društvu, potrebno je osigurati dostojanstven rad za sve, poticati održivu industriju i inovativnost, smanjiti nejednakost unutar i između država te osigurati modele održive potrošnje i proizvodnje.

Kako postići ciljeve?

Uz 17 ciljeva određeno je 169 specifičnih ciljeva, razdoblje u kojem ih treba postići te 232 pokazatelja na osnovu kojih će se procijeniti napredak. Iako ciljevi nisu pravno obvezujući, od vlada se očekuje da uspostave nacionalne okvire za njihovo postizanje. Koji od ciljeva su relevantni za pojedinu državu, ovisi primjerice o njenom zemljopisnom položaju, gospodarskoj razvijenosti, stupnju društvene pravednosti i jednakosti, njezinoj povijesti i drugim čimbenicima.

Za definiranje i postizanje ciljeva, i ono najvažnije, stvaranje održivog društva, potreban je dijalog, komunikacija i međusobno razumijevanje. Potrebna je suradnja svih aktera društva, ali i istinska želja svakog od nas za pozitivnim promjenama.

EU podržava Globalne ciljeve održivog razvoja

Europska unija se obvezala kako će raditi na provedbi Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030., unutar EU-a te u okviru vanjskih politika EU-a podržavanjem provedbe ciljeva u drugim zemljama. Prepoznata su ključna područja javnih politika u kojima treba doći do korjenite promjene koja vodi k održivom razvoju u EU-u, odražavajući europske vrijednosti socijalne pravde, demokratskog upravljanja i socijalnog tržišnog gospodarstva te zaštite okoliša.

Neka od tih područja su:

- ✓ pravedan prijelaz na niskouglično i kružno gospodarstvo s učinkovitim korištenjem resursa,
- ✓ prijelaz na socijalno uključivo društvo i gospodarstvo – dostojanstven rad i ljudska prava,
- ✓ prijelaz na održivu proizvodnju i potrošnju hrane,
- ✓ ulaganje u inovacije i dugoročnu modernizaciju infrastrukture te poticanje održivog poslovanja,
- ✓ nastojanje da trgovina djeluje u korist održivog razvoja na svjetskoj razini.

Usvojen je tako paket o kružnom gospodarstvu koji je usmjeren na promicanje održivih modela proizvodnje i potrošnje, strategija za plastiku kojom se želi zaštititi od onečišćenja plastikom i istovremeno poticati rast i inovacije te **Europski stup socijalnih prava** koji se temelji na 20 ključnih načela razvrstanih u tri kategorije: jednake mogućnosti i pristup tržištu rada, pravedni radni uvjeti te socijalna zaštita i uključenost.

Europski zeleni plan do 2050. - strategija za postizanje održivosti gospodarstva EU-a pretvaranjem klimatskih i okolišnih izazova u prilike u programima svih javnih politika i osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije, smjer je kojim želi ići Komisija.

Svih se 27 država članica EU-a obvezalo dati svoj doprinos preobrazbi Europe u prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. Kako bi se to postiglo, obvezale su se da će do 2030. smanjiti emisije za barem 55% u odnosu na razine iz 1990. Komisija je u srpnju 2021. predstavila paket **Spremni za 55%**. Radi se o nizu prijedloga za reviziju i ažuriranje zakonodavstva EU-a u području klime i energetike, kako bi se uskladili s ciljem za 2030.

Žele se stvoriti nove prilike za inovacije, ulaganja i otvaranje dostojanstvenih radnih mjesta, kao i za smanjivanje emisija, suzbijanje energetskog siromaštva, smanjivanje ovisnosti o energiji koja potječe iz zemalja izvan EU-a te poboljšanje zdravlja i dobrobiti ljudi.

Europska komisija je predložila ambicioznije ciljeve za smanjenje emisija CO₂ iz prometa, a u okviru prelaska na zeleniju mobilnost plan je omogućiti čist, pristupačan i povoljan prijevoz čak i u najudaljenijim krajevima.

Namjera je, zahvaljujući zelenoj tranziciji, stvoriti tržišta za čiste tehnologije i proizvode. Za smanjenje emisija stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030. potreban je veći udio energije iz obnovljivih izvora i veća energetska učinkovitost. Obnovom domova i zgrada planira se ušteda energije, zaštita od ekstremne vrućine ili hladnoće i suzbijanje energetskog siromaštva. Iz novog Socijalnog fonda za klimu pružat će se potpora građanima EU-a koji su najviše pogođeni ili im prijeti energetsko siromaštvo ili siromaštvo u pogledu mobilnosti.

Komisija predlaže obnovu europskih šuma, tala, močvarnih zemljišta i tresetišta. Time će se povećati apsorpcija ugljikova dioksida i otpornost našeg okoliša na klimatske promjene. Upotreba bioenergije doprinosi postupnom prestanku upotrebe fosilnih goriva i dekarbonizaciji gospodarstva EU-a, ali mora biti održiva. Komisija predlaže stroge nove kriterije za izbjegavanje neodržive sječe šuma i zaštitu područja velike vrijednosti u pogledu bioraznolikosti.

Usvojena je i **Strategija od polja do stola** za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehrambeni sustav, **Strategija za održivu i pametnu mobilnost**, Uredba o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja te mnogi drugi dokumenti.

Hrvatska i Globalni ciljevi održivog razvoja

Donositelje odluka na svim razinama vlasti u Hrvatskoj treba upoznati s konceptom i načelima održivog razvoja te mogućnostima provedbe tih načela u Hrvatskoj u različitim područjima djelovanja. Treba suzbijati općeprihvaćeno poistovjećivanje održivog razvoja sa zaštitom okoliša. Zaštita okoliša samo je jedna od tri sastavnice održivog razvoja. Donositelji odluka bi svakako trebali dobro poznavati Globalne ciljeve održivog razvoja, kako bi ih na odgovarajući način prilagodili našim uvjetima i uklopili u strategije, programe i planove razvoja, bilo da se radi o ukupnom razvoju ili pojedinim razvojnim sektorima.

Temu održivog razvoja trebalo bi raspravljati i pratiti na razini Vlade kao horizontalno pitanje i poveznicu svih segmenata djelovanja. Održivi razvoj ima tri dimenzije koje zahtijevaju kontinuirano praćenje i uravnoteživanje: ekonomsku, društvenu i okolišnu. Načela održivog razvoja trebaju biti uključena u krovnu strategiju razvoja Hrvatske i na odgovarajući način razrađena u svim sektorskim politikama.

Hrvatska je u veljači 2021. usvojila **Nacionalnu razvojnu strategiju do 2030.**, u kojoj su uzeti u obzir ciljevi postavljeni Europskim zelenom planom i Europskim teritorijalnim programom 2030. U dodatku 3. dan je prikaz povezanosti strateškog okvira Strategije i Ciljeva održivog razvoja.

Hrvatska je donijela i niz drugih strateških dokumenata i propisa. Potrebno je osigurati njihovu dosljednu provedbu, usklađivati ih s potrebama i kapacitetima, koje treba kontinuirano jačati. U oblikovanje i provedbu javnih politika treba uključivati jedinice regionalne i lokalne samouprave, poslovni, civilni i akademski sektor. Za provedbu ciljeva održivog razvoja, potrebni su politička volja, snažne institucije i znatna ulaganja, uključujući korištenje novih mehanizama i instrumenata održivog financiranja.

Lokalizacija ciljeva održivog razvoja u gradovima Europske unije

Lokalizacija UN-ovih Ciljeva održivog razvoja odnosi se na postupak prilagodbe, provedbe i praćenja ciljeva na lokalnoj razini. Iako uloga lokalne samouprave u provedbi ciljeva ovisi o specifičnostima pojedinačnih zemlja, njihovom sustavu decentralizacije i ovlastima lokalne samouprave, u pravilu postoje osnovni, svima zajednički, koraci za početak njihove lokalizacije.

Postupak lokalizacije zahtjevan je zadatak koji podrazumijeva nove načine rada nacionalnih vlada i lokalnih vlasti te je stoga u ožujku 2021., kao rezultat suradnje Programa za održivi urbani razvoj (URBACT) i Vijeća europskih lokalnih i regionalnih vlasti (CEMR), pokrenuta pilot-mreža s namjerom lokalizacije ciljeva održivog razvoja. Glavni cilj mreže **Globalni ciljevi za gradove** (*Global Goals for Cities*), u kojoj sudjeluje 19 europskih gradova koje predvodi estonski Talinn, međusobna je razmjena iskustava, izgradnja kapaciteta za proces lokalizacije te razvijanje alata za lokalizaciju ciljeva održivog razvoja.

Mreža će za svoj rad koristiti URBACT-ovu metodu integriranog i participativnog učenja kroz djelovanje. Prva faza će se fokusirati na dijagnozu i definiranje vizije. U njoj će se pomoći gradovima da prepoznaju gdje su trenutno i gdje bi željeli biti po pitanju lokalizacije ciljeva. Druga faza fokusirat će se na to kako stići tamo gdje žele - kroz zajedničko osmišljavanje akcija, postavljanje okvira za rezultate, finaliziranje akcijskog plana i pripremu za provedbu.

Gradovi partneri imat će priliku učiti kako koristiti dostupne alate za samoprocjenu u procesu lokalizacije ciljeva, od prevođenja ciljeva u lokalni kontekst, identificiranja prioriteta i vizualiziranja do mapiranja lokalnih akcija i implementacije sustava praćenja provedbe ciljeva održivog razvoja. Lokalne akcije podizanja svijesti bit će osmišljene i provedene radi interakcije s lokalnom zajednicom i osnivanja snažne lokalne grupe dionika koju će svaki grad uspostaviti i s njom izraditi svoj integrirani akcijski plan. Završetak aktivnosti mreže planiran je za prosinac 2022.

Među partnerima mreže nalazi se i jedan domaći predstavnik – Grad Ozalj, što će osigurati da hrvatska lokalna samouprava ima važnog aktera koji će moći prenijeti stečena iskustva i naučene lekcije o lokalizaciji ciljeva ostalim gradovima i općinama.

Četiri osnovna koraka za lokalizaciju ciljeva održivog razvoja

1

Pokrenuti inkluzivni i participativni proces lokalizacije ciljeva. To uključuje podizanje svijesti o ciljevima na lokalnoj razini, raspravu s različitim dionicima te uključivanje i davanje prioriteta održivom razvoju kroz snažno političko vodstvo i integrirano upravljanje područjem lokalne samouprave.

2

Izrada lokalnog programa održivog razvoja. Lokalizacija ciljeva ključna je u osiguravanju da niti jedna dionička skupina i niti jedno područje ne zaostaju u razvoju održivije budućnosti. Gradovi moraju prilagoditi globalne ciljeve u ambiciozni, ali realni lokalni program, donošenjem odluka utemeljenih na dokazima te uz uključivanje građana i dobivanje javne podrške.

3

Plan za implementaciju lokalnog programa održivog razvoja. Provedba ciljeva održivog razvoja koji se žele postići do 2030. zahtijeva dugoročno planiranje koje uzima u obzir višesektorsku perspektivu i koje je podržano odgovarajućim provedbenim kapacitetom, financijskim resursima i višedioničkim partnerstvima.

4

Praćenje napretka postizanja ciljeva održivog razvoja. Za mjerenje lokalnog napretka potrebni su različiti podaci koji pokazuju razinu ostvarenja ciljeva te učinkovitost provedbe programa. Lokalni sustavi praćenja i vrednovanja osiguravaju da provedba ciljeva ide po planu te podržavaju razvoj lokalnih kapaciteta za responzivno i odgovorno upravljanje.

Globalni ciljevi održivog razvoja

1 SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

CILJ 1. SVIJET BEZ SIROMAŠTVA

Okončati siromaštvo svuda i u svim oblicima

Ekstremna stopa siromaštva smanjena je za više od polovice od 1990. Iako je to izvanredan uspjeh, jedna od pet osoba u regijama u razvoju i dalje živi s manje od 1,25 USD dnevno, a tu su i milijuni koji zarađuju tek nešto više od tog dnevnog iznosa. Dodatno, mnogim ljudima prijeti rizik klizanja natrag u siromaštvo.

Siromaštvo je više od nedostatka prihoda i resursa za održivo življenje. Manifestacije siromaštva su glad i pothranjenost, ograničen pristup obrazovanju i drugim osnovnim uslugama, socijalna diskriminacija i isključivanje, kao i izostanak sudjelovanja u donošenju odluka. Gospodarski rast mora biti uključiv, kako bi se osigurala održiva radna mjesta i promicala jednakost.

Do kraja 2030. želi se iskorijeniti ekstremno siromaštvo, dakle svih onih koji žive s manje od 1,25 USD na dan. Također, planira se osigurati jednaka prava na gospodarske resurse svim muškarcima i ženama, u prvom redu siromašnim i ranjivim skupinama, kao i pristup osnovnim uslugama, vlasništvu i upravljanju zemljištem te drugim oblicima vlasništva. Bitno je i povećati otpornost siromašnih i ranjivih skupina te smanjiti njihovu izloženost i ranjivost u odnosu na ekstremne klimatske događaje, kao i druge ekonomske, društvene ili ekološke katastrofe.

Za to je potrebno osigurati značajnu mobilizaciju resursa iz različitih izvora, između ostalog i kroz povećanu razvojnu suradnju te kreirati jasne javne politike na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini temeljene na razvojnim strategijama koje promoviraju borbu protiv siromaštva i rodnu osjetljivost.

2 SVIJET BEZ GLADI

CILJ 2. SVIJET BEZ GLADI

Okončati glad, postići sigurnost u opskrbi hranom, unaprijediti kvalitetu prehrane i promovirati održivu poljoprivredu

Vrijeme je za promišljanje o uzgoju, raspodjeli i konzumiranju hrane. Ako se ispravno postupa, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo mogu svima osigurati zdravu hranu i donositi pristojne prihode te ujedno podržavati ruralni razvoj usmjeren na ljude i zaštitu okoliša.

U današnje vrijeme se tlo, vode, oceani, šume i bio-raznolikost sve brže degradiraju. Klimatske promjene povećavaju pritisak na resurse o kojima ovisimo, sve veći su rizici povezani s katastrofama poput suša i poplava. Mnoge žene i muškarci u ruralnim područjima više ne mogu živjeti na svojoj zemlji, prisiljeni su migrirati u gradove u potrazi za životnim mogućnostima.

Želimo li nahraniti gladne na planetu, potrebna je duboka promjena globalnog sustava proizvodnje hrane i poljoprivrede. Prehrambeni i poljoprivredni sektor nude ključna rješenja za razvoj te su najvažniji za iskorjenjivanje siromaštva do 2030., kao i za osiguranje pristupa dovoljnim količinama sigurne i kvalitetne hrane siromašnima i ranjivim skupinama.

Planira se udvostručiti poljoprivrednu produktivnost i prihode malih proizvođača hrane, posebno žena i obiteljskih poljoprivrednih proizvođača. Za to je potrebno povećati razinu ulaganja, uključujući i međunarodnu suradnju, u seosku infrastrukturu, poljoprivredna istraživanja i savjetodavne usluge, razvoj tehnologije i dr.

3 ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

CILJ 3. ZDRAVLJE I BLAGOSTANJE

Promovirati zdrav život i dobrobit svih ljudi, svih životnih dobi

Osiguranje zdravog života i promicanje dobrobiti za sve ljude, svih uzrasta bitno je za održivi razvoj. Značajan napredak postignut je u povećanju očekivanog trajanja života i smanjenju smrtnosti djece i majki. Najveći je napredak postignut u boljem pristupu čistoj vodi i higijenskim uvjetima, smanjenju broja oboljelih od malarije, tuberkuloze, dječje paralize te širenja HIV /AIDS-a.

Međutim, potrebno je mnogo više napora za potpuno iskorjenjivanje mnogih bolesti i rješavanje novih zdravstvenih problema. Dodatno, broj smrtnih slučajeva i povreda u prometnim nesrećama na globalnoj se razini do kraja 2020. želi smanjiti za polovicu.

Želi se postići univerzalni obuhvat zdravstvenom zaštitom, uključujući zaštitu od financijskog rizika te osigurati dostupnost kvalitetnih osnovnih usluga zdravstvene zaštite. Također, cilj je bitno smanjiti broj smrtnih slučajeva i oboljenja uzrokovanih zagađenjem zraka, vode i tla.

4 KVALITETNO OBRAZOVANJE

CILJ 4. KVALITETNO OBRAZOVANJE

Osigurati uključivo i kvalitetno obrazovanje za sve te promovirati mogućnost cjeloživotnog učenja

Kvalitetno obrazovanje je temelj za poboljšanje života ljudi i održivi razvoj. Veliki napredak postignut je u povećanju pristupa obrazovanju na svim razinama i povećanju stope upisa u škole, posebno žena i djevojaka. Razina osnovne pismenosti se vidljivo poboljšala, ali potrebni su jači napori kako bi se postigao još veći napredak u postizanju univerzalnih ciljeva obrazovanja. Na primjer, u svijetu je postignuta ravnopravnost djevojčica i dječaka u osnovnom obrazovanju, ali taj je cilj postignut na svim razinama obrazovanja samo u nekim zemljama.

Besplatno i kvalitetno osnovno i srednje obrazovanje za sve djevojčice i dječake želi se osigurati do kraja 2030. Također, želi se osigurati dostupnost jeftinog i kvalitetnog tehničkog, stručnog i tercijarnog kao i fakultetskog obrazovanja za sve žene i muškarce. Treba znatno povećati broj mladih i odraslih koji imaju relevantne vještine, između ostalog i tehničke i stručne, za bolju zapošljivost, dobre poslove i poduzetništvo.

Važan podcilj je osigurati rodnu jednakost u obrazovanju te jednak pristup svim razinama obrazovanja i stručnoj obuci za ranjive grupe, uključujući osobe s invaliditetom i djecu u ranjivom položaju.

Do kraja 2030. se želi osigurati da svi učenici steknu znanja i vještine potrebne za unaprjeđenje održivog razvoja, putem edukacije za održivi razvoj i održive stilove života, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, kao i za promoviranje kulture mira i nenasilja, pripadnosti globalnoj zajednici, poštivanja kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju.

Kako bi se postigao ovaj cilj s podciljevima, treba izgraditi i poboljšati obrazovne objekte prilagođene djeci i osobama s invaliditetom te omogućiti veći broj stipendija u zemljama u razvoju, posebno najnerazvijenijim zemljama.

5 RODNA RAVNOPRAVNOST

CILJ 5. RODNA RAVNOPRAVNOST

Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice

Ravnopravnost spolova nije samo temeljno ljudsko pravo, već i nužan temelj za miran, prosperitetan i održiv svijet.

Osiguranje jednakog pristupa obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i dostojanstvenom radu ženama i djevojkama te njihove zastupljenosti u političkim i gospodarskim procesima donošenja odluka, bit će poticaj održivoj ekonomiji te će donijeti korist društvu i čovječanstvu u cjelini.

Stoga treba posvuda ukloniti sve oblike diskriminacije žena i djevojaka, eliminirati sve oblike nasilja i eksploatacije u javnoj i privatnoj sferi.

6 ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI

CILJ 6. ČISTA VODA I SANITARNI UVJETI

Osigurati sanitarne uvjete i pristup pitkoj vodi za sve

Čista voda, dostupna svima, bitno je obilježje svijeta u kojem želimo živjeti. Na planetu ima dovoljno pitke vode, no, zbog gospodarskih problema i loše infrastrukture, svake godine milijuni ljudi, od kojih je većina djece, umire od bolesti povezanih s vodoopskrbom te neadekvatnim sanitarnim i higijenskim uvjetima.

Nedostatak vode, loša kvaliteta vode i neodgovarajuća kanalizacija negativno utječu na sigurnost hrane, mogućnost životnih izbora i obrazovnih mogućnosti siromašnih obitelji diljem svijeta. Procjenjuje se da će do 2050. barem jedna od četiri osobe živjeti u zemlji s problemom nestašice pitke vode.

Jedan od podciljeva stoga je postići do kraja 2030. univerzalan i jednak pristup sigurnoj i jeftinoj pitkoj vodi za sve, kao i odgovarajući i jednak pristup svih sanitarnim i higijenskim uvjetima. Također, treba poboljšati učinkovitost korištenja i snabdijevanja vodom te primijeniti integrirano upravljanje vodnim resursima na svim razinama.

Nadalje, do kraja 2020. treba zaštititi i obnoviti ekosustave povezane s vodom, uključujući planine, šume, plavna zemljišta, rijeke, izvore i jezera. Kako bi se to postiglo, potrebno je proširiti međunarodnu suradnju sa zemljama u razvoju i dati im podršku u jačanju kapaciteta te podržati i ojačati sudjelovanje lokalnih zajednica u unaprjeđivanju načina upravljanja vodom i sanitarnim uvjetima.

7 PRISTUPAČNA ENERGIJA IZ ČISTIH IZVORA

CILJ 7. PRISTUPAČNA ENERGIJA IZ ČISTIH IZVORA

Osigurati pristup pristupačnoj, pouzdanoj, održivoj i modernoj energiji za sve

Energija je u središtu gotovo svakog velikog izazova i prilike s kojima se svijet danas suočava. Pristup energiji bitan je za sva područja djelovanja, bilo da se radi o radnim mjestima, sigurnosti, klimatskim promjenama, proizvodnji hrane ili povećanju prihoda. Održiva energija je prilika - ona mijenja živote, gospodarstva i planet.

Glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon predvodi Inicijativu 'Održiva energija za sve', kako bi se osigurao univerzalni pristup suvremenim energetskeim uslugama te poboljšala učinkovitost i povećalo korištenje obnovljivih izvora.

I u ovom je području potrebno unaprijediti međunarodnu suradnju kako bi se olakšao pristup istraživanju i tehnologiji za čiste energije, uključujući obnovljivu energiju i energetske učinkovitost.

8**DOSTOJANSTVEN
RAD I EKONOMSKI
RAST**

CILJ 8. DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST

**Promovirati inkluzivni i održivi ekonomski rast,
zaposlenost i dostojanstven rad za sve**

Gotovo polovica svjetskog stanovništva živi s oko dva američka dolara dnevno. Imati posao u mnogim djelovima svijeta ne jamči mogućnost bijega iz siromaštva. Taj spor i neujednačen napredak zahtijeva ponovno promišljanje i moderniziranje ekonomskih i socijalnih politika usmjerenih na iskorjenjivanje siromaštva.

Kontinuirani nedostatak mogućnosti za dostojanstven rad, nedovoljna ulaganja i mala potrošnja vode dovode do erozije osnovnog društvenog ugovora u demokratskim društvima prema kojem bi svi trebali imati koristi od napretka. Stvaranje kvalitetnih radnih mjesta ostat će veliki izazov gotovo svim gospodarstvima i nakon 2015.

Održivi gospodarski rast zahtijeva stvaranje društvenih uvjeta koji ljudima omogućuju kvalitetne poslove koji će poticati gospodarstvo bez štete po okoliš. Mogućnost zapošljavanja i pristojni radni uvjeti također su potrebni svem radno sposobnom stanovništvu.

Jedan od podciljeva je postići višu razinu ekonomske produktivnosti putem diversifikacije, tehnoloških unaprjeđenja i inovacija, između ostalog i fokusirajući se na radno intenzivne i visoko profitabilne sektore. Treba promovirati razvojno orijentirane politike koje podržavaju proizvodne aktivnosti, stvaranje pristojnih poslova, poduzetništvo, kreativnost i inovativnost, te poticati osnivanje i rast malih i srednjih poduzeća, između ostalog i kroz pristup financijskim uslugama.

Do kraja 2020. planira se bitno smanjiti udio mladih koji nisu zaposleni niti su u procesu obrazovanja odnosno obuke, između ostalog, provedbom "Globalnog pakta o zapošljavanju" Međunarodne organizacije rada.

9 INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

CILJ 9. INDUSTRIJA, INOVACIJE I INFRASTRUKTURA

Izgraditi izdržljivu infrastrukturu, promovirati održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost

Ulaganja u infrastrukturu - promet, navodnjavanje, energiju i informacijske i komunikacijske tehnologije ključni su za postizanje održivog razvoja i osnaživanje zajednica u mnogim zemljama. Odavno je prepoznato da rast produktivnosti i prihoda te poboljšanje rezultata u zdravstvu i obrazovanju zahtijevaju ulaganja u infrastrukturu. Jedan od podciljeva je razviti kvalitetnu, pouzdanu, održivu i prilagodljivu infrastrukturu, kako bi se podržali ekonomski razvoj i blagostanje s fokusom na prihvatljivom trošku i jednakom pristupu za sve.

Uključiv i održiv industrijski razvoj je primarni izvor stjecanja dohotka, omogućuje brzo i održivo povećanje životnog standarda za sve ljude, a pruža tehnološka rješenja za okolišno prihvatljivu industrijalizaciju. Tehnološki napredak je temelj za postizanje ciljeva zaštite okoliša, kakav je energetska učinkovitost. Bez tehnologije i inovacija neće se dogoditi industrijalizacija, a bez industrijalizacije neće se moći dogoditi razvoj.

Treba podržati razvoj domaće tehnologije, istraživanje i inovacije u zemljama u razvoju te povećati pristup informacijskim i komunikacijskim tehnologijama do 2020., uključujući univerzalni i jeftin pristup Internetu u najnerazvijenijim zemljama.

10 SMANJENJE NEJEDNAKOSTI

CILJ 10. SMANJENJE NEJEDNAKOSTI

Smanjiti nejednakost između i unutar država

Međunarodna zajednica je napravila značajne korake prema izlasku ljudi iz siromaštva. Međutim, nejednakosti i dalje postoje, kao i velike razlike u pristupu zdravstvenim i obrazovnim uslugama. Osim toga, dok se dohodovna nejednakost između zemalja možda smanjila, nejednakost unutar zemalja je porasla. Sve je zastupljenije mišljenje kako gospodarski rast nije dostatan za smanjenje siromaštva, ako nije uključiv i ako ne uzima u obzir sve tri dimenzije održivog razvoja - ekonomsku, socijalnu i okolišnu. Kako bi se smanjile nejednakosti, javne politike bi trebale voditi računa o potrebama ugrožene i marginalizirane populacije.

Neki od podciljeva do kraja 2030. su: osnažiti i promovirati socijalnu, ekonomsku i političku uključenost svih, bez obzira na starost, spol, invalidnost, rasu, etničku pripadnost, porijeklo, religiju, ekonomski ili neki drugi status te osigurati jednake mogućnosti i smanjiti nejednakosti.

Važan element su i javne politike i zakonodavstvo u području plaća i socijalne zaštite koje vode računa o ravnopravnosti kao i nadzor globalnih financijskih tržišta i institucija uz praćenje provedbe propisa.

Nadalje, dobro vođene migracijske politike trebale bi olakšati uređenu, sigurnu, regularnu i odgovornu migraciju i mobilnost ljudi.

Važnu ulogu u postizanju ovog cilja ima zvanična razvojna pomoć i financijski tokovi te direktne strane investicije u državama u kojima postoji najveća potreba, a posebno u najnerazvijenijim zemljama, u skladu s njihovim nacionalnim planovima i programima.

11 ODRŽIVI GRADOVI IZAJEDNICE

CILJ 11. ODRŽIVI GRADOVI I ZAJEDNICE

Učiniti gradove i naselja inkluzivnim, sigurnim, izdržljivim i održivim

Gradovi su rasadište ideja, središta trgovine, kulture, znanosti, proizvodnje, društvenog razvoja i još mnogo toga. Međutim, postoje mnogi izazovi održivosti i razvoju gradova kako bi i dalje omogućili stvaranje novih radnih mjesta i prosperitet, ne opterećujući zemljište i resurse. Zajednički urbani izazovi uključuju zagušenje prometom, nedostatak sredstava za pružanje osnovnih usluga, nedostatak adekvatnog stanovanja i probleme s infrastrukturom. Oni se mogu prevladati poboljšanjem korištenja resursa i smanjenjem zagađenja i siromaštva. Do kraja 2030. želi se svima osigurati pristup adekvatnom, sigurnom i jeftinom stanovanju i osnovnim uslugama te pristupačnom i poboljšanom javnom prijevozu, vodeći računa o potrebama ranjivih skupina, žena, djece, osoba s invaliditetom i starijih.

U svim zemljama treba unaprijediti kapacitete za participativno, integrirano i održivo planiranje i upravljanje naseljima, vodeći računa o učinkovitosti, ublažavanju klimatskih promjena te otpornosti na elementarne nepogode.

Prepoznata je potreba zaštite kulturne i prirodne baštine; omogućavanje pristupa zelenim i javnim površinama i dr. Treba smanjiti negativan utjecaj gradova na okoliš, s posebnom pažnjom na kvalitetu zraka i gospodarenje otpadom.

Nadalje, treba podržati pozitivne ekonomske, socijalne i okolišne veze između urbanih, peri-urbanih i ruralnih područja.

CILJ 12. ODGOVORNA POTROŠNJA I PROIZVODNJA

Osigurati modele održive potrošnje i proizvodnje

Održiva potrošnja i proizvodnja odnose se na promicanje djelotvornosti u korištenju resursa i energetske učinkovitosti, održivu infrastrukturu i pružanje pristupa osnovnim uslugama, zelena i dostojanstvena radna mjesta i bolju kvalitetu života za sve. Održiva potrošnja i proizvodnja pomažu u postizanju ukupnih razvojnih planova, smanjenju budućih gospodarskih, okolišnih i društvenih troškova, jačanju konkurentnosti gospodarstva i smanjenju siromaštva. Održiva potrošnja i proizvodnja imaju za cilj “s manje raditi više i bolje”, povećanje blagostanja iz ekonomskih aktivnosti smanjenjem upotrebe resursa, degradacije i onečišćenja uz povećanje kvalitete života. To uključuje različite dionike, među ostalima predstavnike poslovne zajednice, potrošače, donositelje odluka, istraživače, znanstvenike, medije i agencije za razvojnu suradnju. Održiva potrošnja i proizvodnja također zahtijevaju sustavni pristup i suradnju između aktera koji djeluju u lancu opskrbe, od proizvođača do krajnjeg potrošača. To uključuje angažiranje potrošača kroz podizanje svijesti i obrazovanje o održivoj potrošnji i načinu života. Potrošačima treba pružiti odgovarajuće informacije putem standarda i oznaka.

Podciljevi definiraju, između ostalog, namjeru postizanja održivog upravljanja i učinkovitog korištenja prirodnih resursa od kraja 2030.; bacanje hrane po glavi stanovnika smanjiti barem za polovicu na razini maloprodaje i potrošača te smanjiti gubitke u hrani u proizvodnji i lancima opskrbe.

Neki od podciljeva se odnose na održivo gospodarenje otpadom, uključujući ispravno upravljanje kemikalijama i svim oblicima otpada tijekom čitavog njihovog životnog ciklusa, značajno smanjiti ispuštanja u zrak, vodu i tlo, kako bi se što više umanjili negativni utjecaji na zdravlje ljudi i okoliš te bitno smanjiti stvaranje otpada povećanim udjelom prerade i ponovne upotrebe.

13 ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE

CILJ 13. ODGOVOR NA KLIMATSKE PROMJENE

Poduzeti hitne akcije u suzbijanju klimatskih promjena i njihovih posljedica

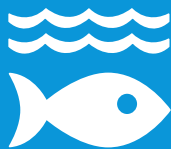
Klimatske promjene utječu na sve zemlje, na svim kontinentima. Negativno utječu na nacionalne ekonomije i na živote ljudi stvarajući već danas dodatne troškove ljudima, zajednicama i državama koji će u budućnosti biti još veći.

Ljudi već osjećaju značajne posljedice klimatskih promjena koje uključuju promjene vremenskih obrazaca, podizanja razine mora i više ekstremnih vremenskih pojava. Emisije stakleničkih plinova uslijed ljudskih aktivnosti dovode do klimatskih promjena koje se i dalje povećavaju. Danas su na višim razinama nego ikad u povijesti. Bez akcije, predviđa se rast prosječne temperature na planetu tijekom 21. stoljeća, koji bi vjerojatno nadmašio 3 stupnja Celzija. Najsiromašniji i najranjiviji ljudi su, nažalost, najviše pogođeni. Danas su dostupna povoljna rješenja koja omogućuju zemljama prijelaz na čišća i otpornija gospodarstva. Sve se više ljudi okreće obnovljivim izvorima energije i drugim mjerama koje smanjuju emisije i doprinose naporima prilagodbe.

Klimatske promjene su globalni izazov koji ne poznaje nacionalne granice. Emisije na jednom mjestu utječu na ljude u širem okruženju. To je pitanje koje zahtijeva rješenja i koordinaciju na međunarodnoj razini te međunarodnu suradnju za pomoć zemljama u razvoju i njihovom zaokretu prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika. Za rješavanje klimatskih promjena, zemlje su usvojile globalni sporazum u Parizu u prosincu 2015. Mjere za smanjivanje klimatskih promjena treba integrirati u nacionalne politike, strategije i planove.

Pored toga, treba unaprijediti obrazovanje, podići razinu svijesti, kao i ljudske i institucionalne kapacitete za ublažavanje i smanjivanje utjecaja klimatskih promjena, od prilagođavanja do ranog upozoravanja.

14 OČUVANJE VODENOG SVIJETA

CILJ 14. OČUVANJE VODENOG SVIJETA

Zaštiti i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse

Svjetski oceani - njihova temperatura, kemijski sastav, struje i život u njima vrlo su bitni za globalne sustave koji čine Zemlju pogodnom za život ljudi. Kišnica, voda za piće, vremenske prilike, klima, obale, dobar dio naše hrane pa čak i kisik u zraku koji udišemo, sve to u konačnici daje i regulira more. Kroz povijest, oceani i mora su bili vitalni i za trgovinu i prijevoz. Stoga je pažljivo upravljanje ovim bitnim globalnim resursom ključno za održivu budućnost.

Do kraja 2025. trebali bismo spriječiti i značajno smanjiti sve vrste zagađivanja morskih resursa, a posebno one aktivnosti koje dolaze s kopna. Do kraja 2020. bi trebalo osigurati održivo upravljanje morskim i obalnim ekosustavima, zaštititi ih od značajnih negativnih utjecaja te poduzimati akcije za njihovu obnovu kako bi oceani ponovo postali zdravi i produktivni.

Plan je i djelotvorno regulirati ulov ribe i okončati prekomjerni ribolov, kao i destruktivne ribarske prakse. Plan je, nadalje, primijeniti planove upravljanja pripremljene na znanstvenoj osnovi kako bi se u najkraćem mogućem roku obnovile zalihe riba.

S druge strane, treba osigurati malim profesionalnim ribarima pristup morskim resursima i tržištima.

15 OČUVANJE ŽIVOTA NA ZEMLJI

CILJ 15. OČUVANJE ŽIVOTA NA ZEMLJI

Održivo upravljati šumama, suzbiti dezertifikaciju, zaustaviti i preokrenuti degradaciju zemljišta i spriječiti daljnji gubitak biološke raznolikosti

Šume pokrivaju 30 posto površine Zemlje, a osim što su izvor hrane i skloništa, šume su ključ za borbu protiv klimatskih promjena i očuvanje biološke raznolikosti. Procjenjuje se da se godišnje izgubi 13 milijuna hektara šuma. Krčenje šuma i dezertifikacija - uzrokovane ljudskim aktivnostima i klimatskim promjenama - predstavljaju glavne izazove za održivi razvoj i utječu na živote i egzistenciju milijuna ljudi u borbi protiv siromaštva. Učinjeni su napor za bolje upravljanje šumama i suzbijanje dezertifikacije.

Do kraja 2020. planira se zaustaviti krčenje šuma, obnoviti uništene šume i znatno povećati pošumljavanje na globalnoj razini. Treba se boriti protiv dezertifikacije, obnavljati degradirano tlo te neutralizirati degradaciju zemljišta. Do kraja 2020. treba osigurati očuvanje, obnovu i održivo korištenje kopnenih slatkovodnih ekosustava i njihovog okruženja, posebno šuma, močvarnog zemljišta, planina i isušenog zemljišta, u skladu s obavezama prema međunarodnim sporazumima. Jedan od podciljeva je i poduzeti hitne i značajne aktivnosti na smanjivanju degradacije prirodnih staništa, zaustaviti gubitak biološke raznolikosti te do kraja 2020., zaštititi ugrožene vrste i spriječiti njihovo izumiranje.

Važno je do kraja 2020. integrirati vrijednosti ekosustava i biološke raznolikosti u nacionalno i lokalno planiranje, razvojne procese te strategije smanjenja siromaštva. Za postizanje ovog cilja potrebno je mobilizirati i značajno povećati financijska sredstva iz svih izvora radi očuvanja i održivog korištenja biološke raznolikosti i ekosustava, održivog upravljanja šumama i pošumljavanja, borbe protiv krivolova i trgovine zaštićenim vrstama, uz povećanje kapaciteta lokalnih zajednica.

16 MIR, PRAVDA I
SNAŽNE INSTITUCIJE

CILJ 16. MIR, PRAVDA I SNAŽNE INSTITUCIJE

Promovirati miroljubiva, inkluzivna
i pravedna društva

Ovaj je cilj posvećen promicanju mirnih i uključivih društava za održivi razvoj, osiguranju pristupa pravdi za sve i izgradnji učinkovitih, odgovornih institucija na svim razinama. Treba promovirati vladavinu prava na nacionalnoj i međunarodnoj razini i svima osigurati jednak pristup pravdi.

Do kraja 2030. značajno treba smanjiti nezakonite tijekomove novca i oružja i boriti se protiv svih oblika organiziranog kriminala. Treba značajno smanjiti korupciju i podmićivanje u svim njihovim pojavnim oblicima te razviti djelotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim razinama.

Treba osigurati odgovorno, uključivo, participativno i reprezentativno donošenje odluka na svim razinama, javni pristup informacijama i zaštitu osnovnih sloboda u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim sporazumima.

Posvuda treba značajno smanjiti sve oblike nasilja i s njima povezane stope smrtnih slučajeva; okončati zloupotrebu i eksploataciju djece, trgovinu djecom i sve oblike nasilja i torture nad djecom.

Za postizanje ovog cilja potrebno je osnažiti relevantne nacionalne institucije, između ostalog i preko međunarodne suradnje, izgraditi kapacitete na svim razinama, posebno u zemljama u razvoju, radi sprječavanja nasilja i borbe protiv terorizma i kriminala.

CILJ 17. PARTNERSTVOM DO CILJEVA

Učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj

Uspješan program održivog razvoja zahtijeva partnerstva između vlada, poslovnog sektora i civilnog društva. Ova uključiva partnerstva satkana na načelima i vrijednostima, zajedničkoj viziji i zajedničkim ciljevima koji stavljaju ljude i planet u središte, potrebna su na globalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini.

Potrebna je hitna akcija za mobilizaciju, preusmjerivanje i oslobađanje transformativne snage trilijuna dolara privatnih sredstava za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. Dugoročna ulaganja, uključujući izravna strana ulaganja, potrebna su u kritičnim sektorima, posebice u zemljama u razvoju.

To uključuje održivu energiju, infrastrukturu i transport kao i informacijske i komunikacijske tehnologije. S druge strane, javni sektor mora postaviti jasan smjer. Treba definirati okvire za praćenje, propise i poticajne strukture koje omogućuju investicije koje privlače ulaganja i podržavaju održivi razvoj. Treba ojačati nacionalne mehanizme nadzora, uključujući nadzor koji provode zakonodavna tijela.

Treba unaprijediti suradnju Sjever–Jug, Jug–Jug te regionalnu i međunarodnu suradnju u području znanosti, tehnologije i inovacija. Nadalje, treba promovirati razvoj, prijenos i širenje tehnologija povoljnih za okoliš u zemlje u razvoju.

Pri tome je važno unaprijediti međunarodnu podršku za primjenu djelotvorne i cilijane izgradnje kapaciteta u zemljama u razvoju, kako bi se podržali nacionalni planovi za primjenu održivih razvojnih ciljeva. Treba raditi na koherentnosti institucija i javnih politika, unaprijediti globalnu makroekonomsku stabilnost, između ostalog i kroz koordinaciju politika odnosno koherentnost politika za potrebe održivog razvoja.

Praćenje ciljeva na globalnoj razini

Svaka zemlja treba odabrati komplementarne nacionalne pokazatelje te definirati odgovornosti dionika za postizanje ciljeva. Upravo definiranje mjerljivih pokazatelja, koji najbolje odgovaraju potrebama pojedine države i sposobnosti za prikupljanje i analizu podataka, treba biti okosnica za provedbu i praćenje napretka ostvarivanja ciljeva.

Ujedinjeni narodi su osnovali Politički forum o održivom razvoju na visokoj razini s ciljem praćenja provedbe ciljeva. Svake godine na zasjedanju Foruma, države članice predstavljaju svoj 'Dobrovoljni nacionalni pregled' o aktivnostima i doprinosu ostvarenju ciljeva održivog razvoja.

Hrvatska je svoj Pregled objavila 2019., međutim, u tekstu nisu spomenute specifične mjere poduzete za doprinos ostvarenju ciljeva, osim najave Nacionalne razvojne strategije koja bi trebala na strateški način prihvatiti smisao i ciljeve Programa za održivi razvoj 2030. Nacionalna strategija je u međuvremenu usvojena.

Kako će biti financirano postizanje ciljeva održivog razvoja?

Međuvladina komisija stručnjaka za financiranje održivog razvoja napravila je grube izračune sredstava potrebnih za stvaranje sigurnosne socijalne mreže za iskorjenjivanje ekstremnog siromaštva. Potrebno je oko 66 milijardi USD godišnje, a godišnja ulaganja u poboljšanje infrastrukture (voda, poljoprivreda, promet, energija) mogu iznositi i do ukupno 7 bilijuna USD na globalnoj razini.

Javne financije i razvojna pomoć bit će najvažniji za provedbu ciljeva održivog razvoja. No, bitna su i sredstva generirana iz poslovnog sektora kroz porezne reforme i prekid nezakonitih financijskih tokova i korupcije.

Glavna konferencija o financiranju ciljeva održivog razvoja, održana u etiopskom glavnom gradu Addis Abebi u srpnju 2015. nije uspjela ublažiti zabrinutost povezanu s mogućnošću namicanja potrebnih sredstava za ispunjenje ambicioznih ciljeva.

Literatura

Sustainable development goals

<http://www.un.org/sustainabledevelopment/>

Indicators and a Monitoring Framework for the Sustainable Development Goals

<http://bit.ly/2gBMLfQ>

<http://bit.ly/2hL8BVI>

Što je to održivi razvoj?

<https://www.youtube.com/watch?v=vVuHlbgxOrg>

ECOSOC

<https://www.un.org/ecosoc/en/>

Europski zeleni plan

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hr

Paket Spremnosti za 55%

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_hr

Europski stup socijalnih prava

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_hr

Nacionalna razvojna strategija RH do 2030.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html

Strategija niskouglijičnog razvoja RH do 2030. s pogledom na 2050.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_06_63_1205.html

Globalni ciljevi za gradove

<https://urbact.eu/global-goals-cities>; www.linkedin.com/company/global-goals-for-cities

ODRAZ-ov doprinos Globalnim ciljevima održivog razvoja

Od osnutka 2000. do danas ODRAZ – Održivi razvoj zajednice zagovara, potiče na akciju i pruža potporu provedbi promjena usmjerenih prema održivosti. Promovira načela održivog razvoja, educira dionike iz različitih dijelova Hrvatske i iz svih sektora o mogućnostima njihove praktične primjene te važnosti dijaloga i širokog uključivanja, potiče na okupljanje i zajedničko djelovanje u promišljanju i provedbi održivog razvoja u lokalnim zajednicama. Prati i komentira nova usmjerenja na razini javnih politika na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini. Prati i istražuje promjene u društvu. O tome izvještava suradnike, korisnike i širu javnost.

U ODRAZ-u smo odlučili prirediti ovaj kratki prikaz Globalnih ciljeva održivog razvoja kako bismo informirali građane i zainteresirane dionike u Hrvatskoj o dogovorenom programu za razvoj na svjetskoj razini do 2030. Želja nam je ovom publikacijom poduprijeti široki konzultativni proces određivanja ciljeva, podciljeva i indikatora ostvarenja održivog razvoja Hrvatske, poput onoga što su ga Ujedinjeni narodi proveli na globalnoj razini.

Nadamo se da će vas ova publikacija potaknuti na promišljanje o održivom razvoju u vašim zajednicama i na djelovanje u provedbi ciljeva, za koje smatrate da su relevantni i bitni za poboljšanje kvalitete života u vašem okruženju. Pokušajte odgovoriti na neka pitanja, npr.:

- ✓ Kako bi se određeni cilj najučinkovitije ostvario u vašoj zajednici?
- ✓ Jeste li u nekoj aktivnosti u vašem okruženju prepoznali ostvarenje jednog od ciljeva održivog razvoja ili pomislili kako je ta aktivnost u suprotnosti s tim ciljem?
- ✓ Biste li se aktivno uključili u javno savjetovanje o ostvarivanju Globalnih ciljeva u Hrvatskoj?

**GLOBALNI CILJEVI
ODRŽIVOG RAZVOJA**

1 SVIJET BEZ
SIROMAŠTVA

2 SVIJET BEZ
GLADI

3 ZDRAVLJE I
BLAGOSTANJE

4 KVALITETNO
OBRAZOVANJE

5 RODNA
RAVNOPRAVNOST

6 ČISTA VODA I
SANITARNI UVJETI

7 PRISTUPAČNA
ENERGIJA IZ ČISTIH
IZVORA

8 DOSTOJANSTVEN
RAD I EKONOMSKI
RAST

9 INDUSTRIJA,
INOVACIJE
I INFRASTRUKTURA

10 SMANJENJE
NEJEDNAKOSTI

11 ODRŽIVI GRADOVI
I ZAJEDNICE

12 ODRŽIVA
POTROŠNJA I
PROIZVODNJA

13 ODGOVOR
NA KLIMATSKU
PROMJENU

14 OČUVANJE
VODENOG SVIJETA

15 OČUVANJE
ŽIVOTA NA ZEMLJI

16 MIR, PRAVDA I
SNAŽNE INSTITUCIJE

17 PARTNERSTVOM
DO CILJEVA

